

AWB-bezwaar

Bezuidenhoutseweg 50
2594 AW Den Haag
telefoon (070) 30 40 114
e-mail info@milieufederatie.nl
www.milieufederatie.nl

bankrekening 69.52.04.025
IBAN: NL83 INGB 0695 2040 25
BIC: INGBNL2A

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

T.a.v. het Awb-secretariaat

Postbus 90602

2509 LP Den Haag

Datum: 29 november 2017
Betreft: Bezwaar goedkeuringsbesluit faunabeheerplan smient Zuid-Holland 2017-2023,
dossiernummer DOS-2016-0001312, besluitnummer PZH-2017-618971586
Ons kenmerk: SL 500/17.056

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Hierbij willen de volgende organisaties gebruik maken van de gelegenheid om bezwaar te maken tegen uw goedkeuringsbesluit van 10 november 2017 voor het Faunabeheerplan smient Zuid-Holland 2017-2023:

- Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland
- Stichting Berkheide Coepelduynen
- Natuur- en Vogelwacht Biesbosch
- Stichting Westlandse Natuur
- Stichting Hooge Nesse/Veerplaat
- Vogelwerkgroep Midden-Delfland
- KNNV afdeling Delfland
- KNNV afdeling Voorne
- Stichting Heemtuin Goudse Hout
- Stichting natuur en Landschap Zwijndrechtse Waard
- Vogelwerkgroep Koudekerk/Hazerswoude e.o.
- KNNV afdeling Den Haag
- Natuur- en Vogelwacht de Vijfheerenlanden
- Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker
- Natuurvereniging Eiland IJsselmonde
- Vereniging voor Natuur- en Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee
- KNNV afdeling Waterweg-Noord
- Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk
- Natuur- en Vogelwacht "De Alblasserwaard"
- Hoekschevaards Landschap

Algemeen

Allereerst willen wij wijzen op de datum van het goedkeuringsbesluit en het besluitnummer zoals vermeld in de publicatie in het Provinciaal Blad van 10 november 2017 (10 november 2017 en PZH-2017-606710455) die niet overeenkomt met de datum en besluitnummer zoals vermeld in het goedkeuringsbesluit zelf (genomen op 8 november 2017 en verstuurd op 9 november 2017 en PZH-2017-618971586). Vanwege deze omissies vragen wij ons in eerste plaats af of het goedkeuringsbesluit, c.q. de bekendmaking hiervan middels de publicatie in het Provinciaal Blad, wel rechtsgeldig zijn. Ten tweede, hebben wij voor de volledigheid de publicatie uit het Provinciaal Blad en het goedkeuringsbesluit bijgevoegd en is ons bezwaar gericht tegen het bijgevoegde goedkeuringsbesluit dan wel het goedkeuringsbesluit dat bedoeld wordt in de publicatie in het Provinciaal Blad.

Het goedkeuringsbesluit is vatbaar voor bezwaar en beroep op grond van artikel 7.1 van de Awb. Omdat met het voorliggende goedgekeurde faunabeheerplan smient direct uitvoering gegeven kan worden aan de vrijstelling van de smient zoals opgenomen in artikel 5.2 van de provinciale verordening uitvoering Wet natuurbescherming, moet het goedkeuringsbesluit beschouwd worden als een zelfstandig besluit met directe rechtsgevolgen en is dit dus in zijn geheel vatbaar voor bezwaar en beroep.

Samenstelling bestuur Faunabeheereenheid Zuid-Holland voldoet niet aan eisen Wet natuurbescherming

In artikel 3.12, lid 2 van de Wet natuurbescherming worden eisen gesteld aan de samenstelling van het bestuur van een faunabeheereenheid (FBE):

Een faunabeheereenheid heeft de rechtsvorm van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of een stichting. In het bestuur van een faunabeheereenheid zijn in ieder geval de jachthouders uit het werkgebied van de faunabeheereenheid en maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de regio waartoe het werkgebied van de faunabeheereenheid behoort, vertegenwoordigd. Op uitnodiging van het bestuur van de faunabeheereenheid kunnen vertegenwoordigers van andere dan de in de tweede volzin bedoelde maatschappelijke organisaties en wetenschappers op het gebied van faunabeheer deelnemen aan de vergaderingen van het bestuur en het bestuur adviseren.

Hieruit is op te maken dat, naast de jachthouders, minimaal twee maatschappelijke organisaties vertegenwoordigd moeten zijn in het FBE-bestuur. Dit blijkt ook uit correspondentie tussen de Provincie Noord-Holland en het ministerie van LNV over dit onderwerp (bijgevoegd). Uit artikel 2.2 van de Verordening Uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland is op te maken dat de terreinbeherende natuurorganisaties beschouwd moeten worden als jachthouders en dus niet gezien kunnen worden als maatschappelijke organisaties zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming. In het bestuur van de FBE Zuid-Holland nemen de Dierenbescherming en Boeren natuur Zuid-Holland.nl deel via een gedeelde zetel.

Allereerst betwijfelen wij of een halve zetel per maatschappelijke organisatie voldoende is om te voldoen aan de eis uit de Wet natuurbescherming dat ten minste twee maatschappelijke organisaties vertegenwoordigd moeten zijn. Twee halve zetels hebben immers niet dezelfde stemrechten als twee volwaardige zetels. Daarnaast betwijfelen wij of Boerennatuur Zuid-Holland.nl wel beschouwd kan worden als een maatschappelijke organisatie, die het doel behartigt van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, zoals de wet voorschrijft. De doelstellingen van de vereniging Boerennatuur Zuid-Holland.nl zijn in artikel 2 van de oprichtingsacte als volgt omschreven:

- 1. Het doel van de vereniging is het bevorderen van het agrarische natuur- en landschapsbeheer en waterbeheer en andere aan de agrarische bedrijfsactiviteiten verbonden functies, waaronder duurzame landbouw, alles in de ruimste zin van het woord.*
- 2. De vereniging heeft haar activiteiten in de provincie Zuid-Holland.*
- 2. Zij tracht dit doel onder meer te bereiken door:*
 - a. het bevorderen van samenwerking gericht op agrarisch natuur- en landschapsbeheer en waterbeheer, zulks in de ruimste zin genomen;*
 - b. het bespreken van vraagstukken op het gebied van agrarisch natuur- en landschapsbeheer en waterbeheer met overheden (met name de provincie Zuid-Holland), rechtspersonen en natuurlijke personen die activiteiten ontplooiën welke relevant zijn voor haar doel;*
 - c. het ontvangen en verdelen dan wel besteden van gelden, die aan de verwezenlijking van het doel dienstbaar zijn;*
 - c. het desgevraagd ondersteunen van een der leden indien hierom wordt verzocht;*
 - d. al wat verder dienstig wordt geacht ter bevordering van agrarisch natuur- en landschapsbeheer en waterbeheer.*
- 3. De vereniging heeft het maken van winst uitdrukkelijk niet tot doel.*

Hieruit blijkt niet dat de Vereniging Boerennatuur Zuid-Holland.nl zich richt op een duurzaam beheer van in het wild levende dieren. Zij richten zich slechts op het stimuleren en bevorderen van het uitvoeren van agrarisch natuur en landschapsbeheer door anderen.

Vanwege deze punten zijn wij er niet van overtuigd dat de samenstelling van het bestuur van de FBE Zuid-Holland voldoet aan de eisen zoals geformuleerd in artikel 3.12 van de Wet natuurbescherming. Daarmee voldoet ook het Faunabeheerplan smient Zuid-Holland 2017-2023 niet aan de wettelijke eisen evenals de goedkeuring hiervan.

Bovendien merken wij op dat niet inzichtelijk is gemaakt of het voltallige FBE-bestuur heeft ingestemd met het Faunabeheerplan Smient Zuid-Holland 2017-2023 of dat een meerderheid dit gedaan heeft. Gezien de wettelijke eis voor lidmaatschap van maatschappelijke organisaties van het FBE bestuur, zou duidelijk gemaakt moeten worden of het voorliggende faunabeheerplan ook door ten minste twee maatschappelijke organisaties gedragen wordt. Dit is ten onrechte niet gedaan.

Geen gunstige staat van instandhouding

Nederland, en in het bijzonder Zuid-Holland, is erg belangrijk voor het voortbestaan van de smient. Meer dan 70% van de Noordwest-Europese populatie smienten overwintert in Nederland¹. En in Zuid-Holland kan tot ruim 30% van dit Nederlandse winteraantal verblijven. Sinds omstreeks het jaar 2000 is er zowel op landelijk als provinciaal niveau sprake van een daling van de populatie overwinterende smienten². Er is vastgesteld dat de staat van instandhouding van de smient in Nederland als “matig ongunstig” beoordeeld moet worden (zie afbeelding 1 en bijgevoegde notitie van Sovon)³.

Niet-broedvogel

De Staat van Instandhouding van de Smient als niet-broedvogel in Nederland is matig ongunstig.

Beoordeling Staat van Instandhouding				
Populatie	Verspreiding	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
matig ongunstig	gunstig	gunstig	matig ongunstig	matig ongunstig

Hoe is de Staat van Instandhouding bepaald van soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen?

Afbeelding 1: Beoordeling Staat van instandhouding smient door Sovon

De exacte oorzaken van de dalende trend van de smient zijn niet bekend, maar in het faunabeheerplan wordt aangegeven dat onderzoek heeft aangetoond dat er in ieder geval sprake is van een verlaagd reproductiesucces. Ook wordt in het faunabeheerplan vermeld dat niet is uitgesloten dat in Zuid-Holland afschot van smienten een bijdrage heeft geleverd aan de negatieve populatietrend.

In de landelijke Natura 2000-doelstelling wordt een seizoensgemiddelde van 258.000 smienten in Nederland genoemd, maar dit wordt momenteel bij lange na niet gehaald. Het huidige landelijke seizoensgemiddelde ligt hier 30% onder. Dit bevestigt dus wederom dat er van een gunstige staat van instandhouding momenteel geen sprake is.

In de verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland wordt in artikel 3.2 lid 8 aangegeven dat in een faunabeheerplan een onderbouwing moet zijn opgenomen *waaruit blijkt dat de gunstige staat van instandhouding niet significant negatief wordt beïnvloed*. In het geval van de smient is er dus al geen sprake van een gunstige staat van instandhouding en kan dus niet voldaan worden aan dit uitgangspunt.

Bovendien blijkt niet dat het voorgestelde beheer in de vorm van afschot niet zal leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de smient, waardoor niet voldaan kan worden aan deze voorwaarde voor het afgeven van een ontheffing of uitvoering van een vrijstelling zoals gesteld in artikel 3.3 lid 4 van de Wet natuurbescherming. Wij verwijzen hierbij ook naar jurisprudentie waaruit blijkt dat wanneer de gunstige staat van instandhouding onvoldoende geborgd is, afschot niet toegestaan kan worden⁴.

¹ Zie Natura 2000 profielen, Profielen Vogels versie 1 september 2008, Smient (*Anas penelope*) A050

² Zie hoofdstuk 3 Faunabeheerplan smient Zuid-Holland 2017-2023

³ Zie <https://www.sovon.nl/nl/soort/1790>

⁴ Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 28 september 2017 in zaaknummer SGR16/4946

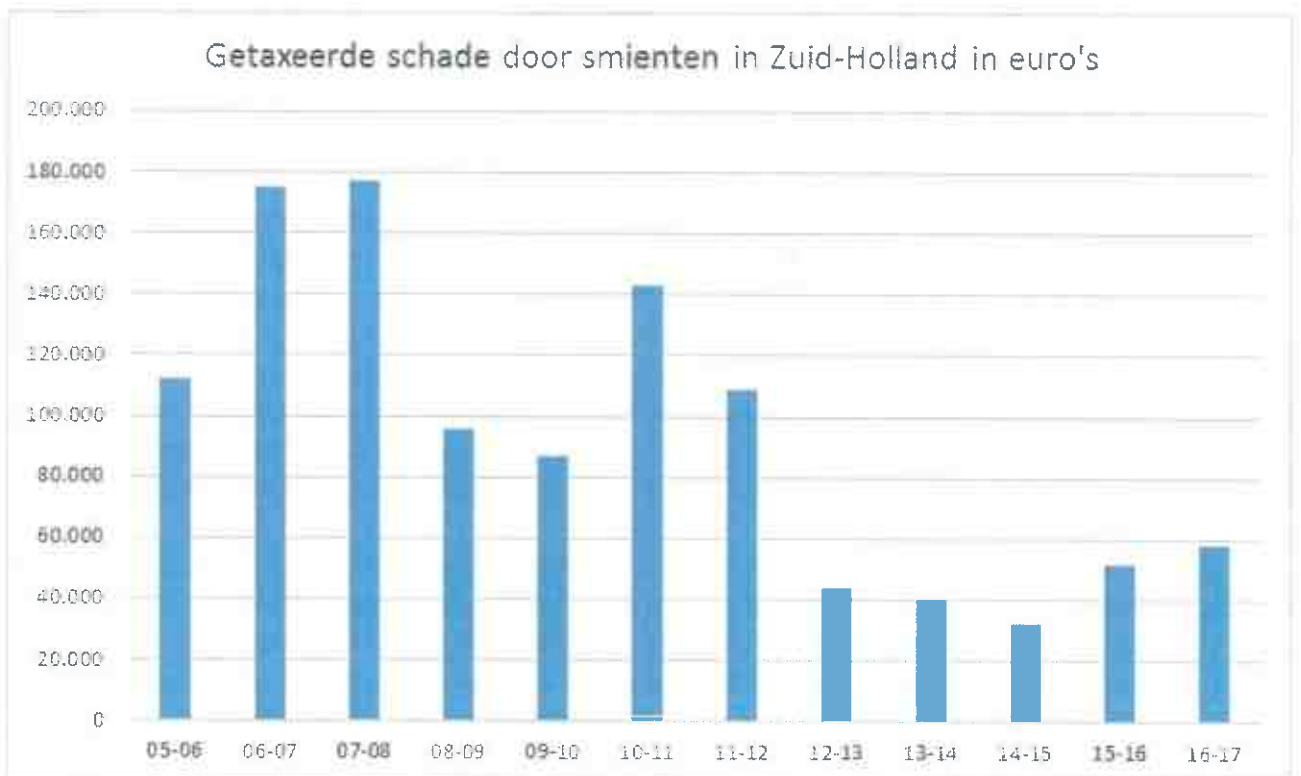
Voorgesteld beheer brengt staat van instandhouding verder in gevaar

In het faunabeheerplan wordt voorgesteld om het maximaal aantal te schieten smienten per jaar te begrenzen tot een maximum van 6.500. Dit quotum ligt echter ver boven het aantal smienten dat in de afgelopen jaren op jaarbasis gemiddeld geschoten werd. De afgelopen vijf jaar lag dit gemiddeld op circa 3.800 smienten en de afgelopen tien jaar op bijna 4.300 smienten. Er is slechts enkele jaren sprake geweest van afschot rond of boven de 6.500 smienten, maar meestal lag dit aantal daar ver onder. Zoals aangegeven was zelfs in de periode met een gemiddeld veel **lager** afschot dan 6.500 smienten per jaar al sprake van een dalende trend en geen gunstige staat van instandhouding. Het risico is dus zeer groot dat met een jaarlijks afschot van 6.500 smienten de staat van instandhouding nog negatiever uit zal gaan vallen. Ook met het instellen van een jaarlijks quotum voor het afschot van 6.500 smienten wordt dus niet voldaan aan de eisen uit artikel 3.2 lid 8 van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland en artikel 3.3 lid 4 van de Wet natuurbescherming.

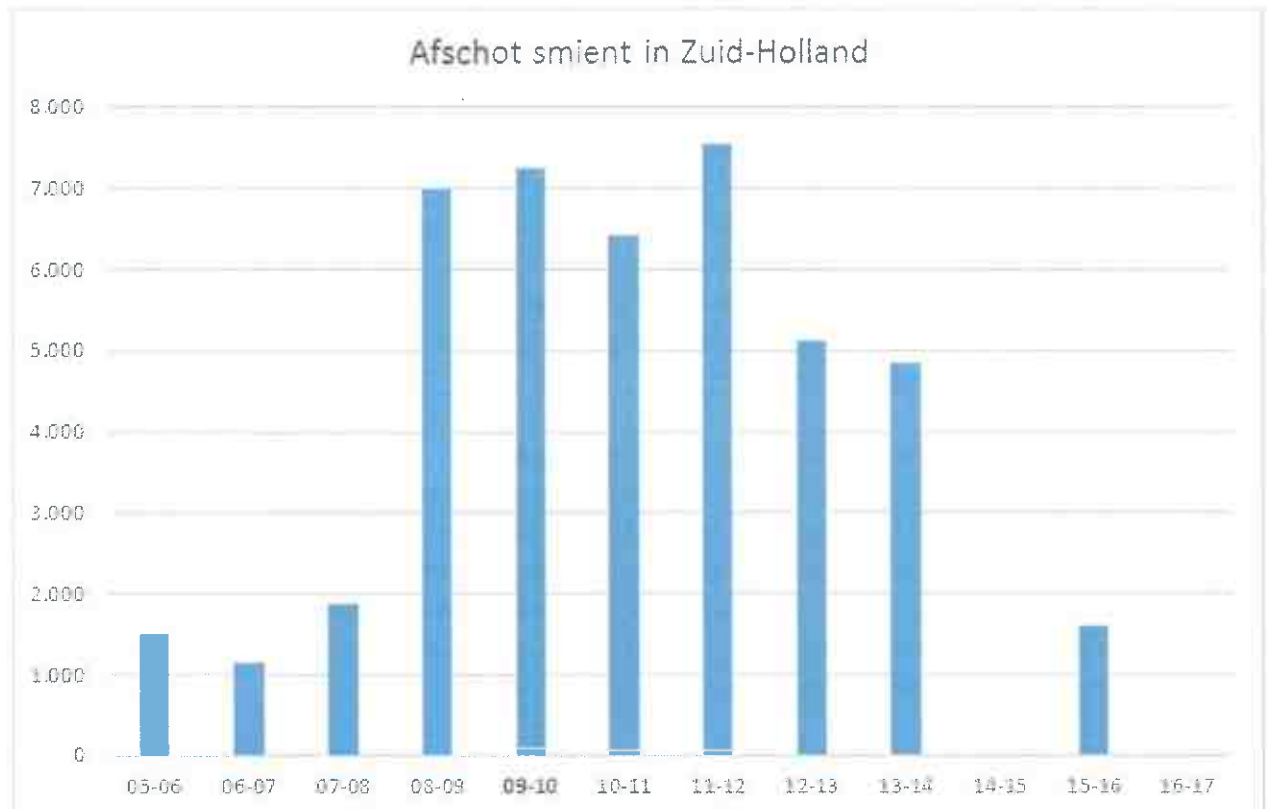
Geen verband tussen afschot en schade aangetoond

In het goedgekeurde faunabeheerplan wordt aangegeven dat door middel van verjagend afschot getracht wordt om de schade aan landbouw terug te dringen.

Uit de gegevens, zoals opgenomen in het faunabeheerplan over het beheer en de schadeontwikkelingen in de afgelopen jaren, blijkt echter niet dat meer afschot ook leidt tot minder schade (afbeeldingen 2 en 3). Met andere woorden: er is niet aangetoond dat verjagend afschot een effectieve manier is om schade terug te dringen.

Afbeelding 2: Getaxeerde schade door smienten in Zuid-Holland in de periode 2005/2006 t/m 2016/2017.

Afbeelding 3: Afschot smient in Zuid-Holland in periode 2005/2006 t/m 2016/2017

Uit de gegevens over de schadeontwikkeling en afschot is niet af te leiden dat in winters met veel afschot ook minder schade optrad en andersom. Zo vond er in de winter van 2014/2015 geen afschot plaats en was de schade lager dan in andere jaren. In het faunabeheerplan wordt aangegeven dat de lage schade in deze winter te maken kan hebben met de invoering van een behandelbedrag voor schademeldingen. Of dit daadwerkelijk de oorzaak is van de beperkte geregistreerde schadeomvang is echter niet onderzocht en onderbouwd. Bovendien blijkt uit de gegevens ook dat in de jaren waarin het behandelbedrag nog niet was ingevoerd, veel afschot niet per se leidt tot weinig schade, zie bijvoorbeeld de winter van 2011/2012. Hiermee is ook onvoldoende onderbouwd dat verjagend afschot noodzakelijk is om schade te voorkomen.

Bovendien wordt momenteel de laatste hand gelegd aan een onderzoeksrapport op basis van een praktijkproef van het BIJ12-Faunafonds, in samenwerking met onderzoeksbureau Altenburg en Wymenga, Sovon Vogelonderzoek Nederland en het Delftse bedrijf Bird Control Group naar de inzet van de Agrilaser als middel om faunaschade tegen te gaan. Mogelijk blijkt hieruit dat dit een effectievere methode is voor het terugdringen van schade dan verjagend afschot.

Door het ontbreken van een duidelijk verband tussen de ontwikkeling van de schade en het afschot is in ieder geval onvoldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing is voor het voorkomen van schade dan het voorgesteld beheer, terwijl dit wel vereist is voor uitvoering van een vrijstelling op grond van artikel 3.3 lid 4 van de Wet natuurbescherming en artikel 3.2 lid 9 van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland⁵.

Bovendien wordt in het faunabeheerplan gesteld dat het voorgestelde beheer wordt uitgevoerd op percelen met gras, ingezaaid gras, graszoden, graszaad, overige akkerbouwgewassen en vollegrondsgroenten gelegen buiten een aantal Natura 2000-gebieden. Echter, uit de schadegegevens zoals opgenomen in het faunabeheerplan, blijkt niet dat in het gebied van alle wildbeheereenheden ook een concrete dreiging is van belangrijke schade. Zo is bijvoorbeeld in Vijfheerenlanden in de afgelopen vijf winters geen schade door smienten getaxeerd, terwijl de soort hier op grond van het nieuwe Faunabeheerplan wel geschoten mag worden. Daarnaast worden de schadegegevens ten onrechte niet van alle wildbeheereenheden afzonderlijk weergegeven. De schadegegevens van de wildbeheereenheden Tielerwaard-West en Eiland IJsselmonde zijn in tabel 1 op blz. 17 samengevoegd onder 'overig'. Bovendien bevat deze tabel alleen totalen van getaxeerde schade, en niet alleen de schade die als 'belangrijke schade' aangemerkt kan worden. Daardoor is niet inzichtelijk in hoeverre er daadwerkelijk sprake is van een concrete dreiging van belangrijke schade die ingrijpen in de vorm van afschot zou moeten rechtvaardigen (artikel 3.3 lid 4 Wet natuurbescherming en artikel 5.2 lid 1 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland).

Ook is het discutabel of de schade daadwerkelijk structureel optreedt gedurende de hele periode waarin het afschot wordt voorgesteld (1 oktober tot en met 31 maart). Volgens het faunabeheerplan richten smienten vooral schade aan op blijvend grasland. Het gras groeit echter in de wintermaanden niet en wordt dus in die periode ook niet gebruikt voor agrarische productie. Overwinterende ganzen worden op blijvend grasland ook niet bestreden of verjaagd en bestrijding van ganzen die hier in zowel zomer als winter verblijven vindt pas vanaf 1 februari plaats. Het faunabeheerplan maakt ten onrechte niet inzichtelijk hoe de schade zich verhoudt tot de periode in het jaar waarin het afschot wordt toegestaan. Het lijkt niet aannemelijk dat er gedurende deze hele periode structureel sprake is van een concrete dreiging van belangrijke schade.

Instandhoudingdoelen Natura 2000-gebieden niet geborgd

Zoals ook in het faunabeheerplan wordt vermeld, zijn er in Zuid-Holland diverse Natura 2000-gebieden aangewezen voor de smient. Voor de smient zijn dus voor die gebieden instandhoudingsdoelen vastgesteld. In uw verordening is dan ook als eis voor goedkeuring van faunabeheerplannen opgenomen dat het plan beschrijft op welke wijze rekening wordt gehouden met de Natura 2000-gebieden (artikel 3.2, lid 6). In het faunabeheerplan is weliswaar opgenomen dat geen afschot plaats mag vinden in diverse Natura 2000-gebieden, maar dat geldt niet voor de zones direct rond deze gebieden.

⁵ Zie ook jurisprudentie hierover: ECLI:NL:RVS:2017:2824

Dit terwijl smienten ook vaak foerageren in grasland rond de Natura 2000-gebieden. En afschot hier kan ook direct effect hebben op de instandhoudingsdoelen die voor deze gebieden gelden voor zowel de smient als voor andere verstoringsgevoelige vogelsoorten waar de gebieden voor zijn aangewezen. In het faunabeheerplan staat aangegeven dat uitvoeringsplannen van de wildbeheereenheden (WBE's) invulling moeten geven aan hoe hiermee wordt omgegaan. Dit betekent echter dat de provincie hier geen zeggenschap meer over heeft en dus nu niet kan overzien of de instandhoudingsdoelen van de afzonderlijke Natura 2000-gebieden die voor de smient zijn aangewezen niet in gevaar komen. Dit roept de vraag op of tijdig gehandhaafd kan worden indien dit nodig is. Het faunabeheerplan is daarom in strijd met de Provinciale Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland en de bepalingen ten aanzien van gebiedsbescherming uit de Wet natuurbescherming.

Vanwege bovenstaande redenen verzoeken wij u ons bezwaar gegrond te verklaren en het goedkeuringsbesluit in te trekken.

Hoogachtend,

A.P. Ouwehand,
Directeur

Bijlagen:

- Goedkeuringsbesluit faunabeheerplan smient
- Publicatie Provinciaal Blad
- Correspondentie tussen de Provincie Noord-Holland en het ministerie van LNV over eisen aan samenstelling FBE bestuur
- Notitie Sovon Staat van Instandhouding Smient
- Handtekeningen en machtigingen mede ondertekenaars bezwaarschrift